

УДК: 811.163.41'373.2

ИД: 188025100

Примљено: 7. септембра 2011.

Прихваћено: 25. новембра 2011.

Оригинални научни рад

ДОЦ. ДР ГОЛУБ М. ЈАШОВИЋ¹

Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици,
Филозофски факултет, Катедра за српски језик и књижевност

ИЗ ОНОМАСТИКЕ ЛОЗНИЦЕ И ДОЊЕ МАЛЕ КОД БАТОЧИНЕ²

Сажетак: У раду се говори о ономастици баточинских приградских насеља Лозница и Доња мала. Урађен је комплетан ономастички попис становника, братственика рода Бугари, Бугараши, Марчићи, који данас носе презимена: Стојановић, Марковић и Петровић.

Кључне речи: ономастика, антропоними, топоними, Лозница, Доња мала, Баточина.

Предмет нашег истраживања у овом раду јесте ономастика два баточинска приградска насеља. Обрађени су Лозница и Доња мала. Лозница је удаљена два километра југоисточно од центра Баточине, а исто толико је удаљена од општинског средишта и Доња мала која се налази на супротној страни вароши северозападно од Баточине.³

¹ jasovicgolub@gmail.com

² Истраживања су извршена и рад написан у оквиру рада на пројекту 178020, „Дијалектолошка истраживања српског језичког простора“, који се реализује уз помоћ Министарства за образовање и науку Републике Србије.

Забележена је микротопонимија поменутих насеља и антропонимија деветнаест кућа Стојановића, пет кућа Марковића које живе у Лозници и четири породице Петровић које живе у насељу Доња мала.

Поменуте породице припадају роду званом Бугари, Бугараши, Бугарци, или Марчићи, који су се у околину Баточине доселили из источне Србије, из пограничне области Србије, на граници према Бугарској.

Информатори нису сагласни када је у питању тачан назив места из којег су се доселили. Неки од њих сматрају да су родом из села Заграђа код Зајечара, други, помињу Црну Траву и Власину.⁴ Међутим, сагласни су у томе да су у Доњу Лепеницу дошли после Милошеве буне, вероватно пре 1820. године.

Родоначелник проучаваних братстава Стојан је остао да живи у старом завичају. У Баточину су се доселила његова два сина, Марко и Петар. Настанили су се у Доњој мали (Дбјња мала) у којој је остао да живи Петар са породицом, а Марко је са синовима: Стојаном, Танасијем и Живаном прешао у Лозницу у којој њихови потомци и данас живе.⁵

Лозница данас нема ни цркву ни школу.⁶ Има неколико угоститељских и трговинских локала. Становници Лознице су се раније бавили искључиво пољопривредом: ратарством, сточарством и виноградарством. После Другог светског рата почели су да се запошљавају у погонима које је у Баточини отворила крагујевачка фабрика аутомобила „Застава“.

Кроз насеље пролази локални пут Баточина-Доброводица-Кијево који дели насеље на два неједнака дела, на Лозницу и Нову Лозницу. У Лозници живи стотинак породица, углавном староседелаца, а у Новој Лозници живе досељеници (више од две стотине кућа) досељених протеклих деценија са Космета и из Рашке области.⁷

Насеље је полуразбијеног типа. Куће су груписане у махале али има и домаћинстава местимично расутих по читавом насељу. Лозница се граничи са селима: Лапово, Брзан, Кијево, Доброводица и Турчин.

Најбројнији стариначки родови у Лозници су: Милошевићи, Тасићи, Марковићи, Миленковићи, Ристићи, Игњатовићи, Николићи, Петровићи,

³ Део Лознице је после Другог светског рата урбанизован. На том месту је изграђено приградско насеље са више од две стотине кућа.

⁴ Стојановићи, Марковићи и Петровићи називани су и *Торлацима* а насеље у којем им је било прво селиште Баточинци зову *Бугарски крај*.

⁵ Маркови синови су се званично презивали по оцу Марковић. Њихови синови касније (трећа генерација од доласка у Шумадију) узимају презиме по прадеди Стојану Стојановић које и данас носе.

⁶ У Лозници постоје три молитвишта, на којима се налазе три записа.

⁷ Цела Лозница има нешто мање од хиљаду становника.

Цветковићи и други. У Лозници живи и деветнаест породица Стојановић и пет кућа Марковића (Црнци) из рода Бугари. Четири породице су се иселиле у Крагујевац, Чоку и у Смедеревску Паланку шездесетих година прошлог века.

Насеље Доња мала налази се на супротном крају вароши, удаљена око два километра северозападно од центра града. Доња мала се граничи са Црним Калом и Лаповом. У Доњој мали живе следећи стариначки родови: Цалићи, Милановићи, Јевтићи, Милошевићи, Танасијевићи, Петровићи и други.

Петровића из рода Бугари, Марчићи има само четири куће.⁸ Три породице су се иселиле пре тридесетак година из Доње мале у Крагујевац, Ровињ и у Италију.

Братственици проучаваног рода славе Светог Николу зимског и Светог Николу летњег (Светог Николу старог и младог).

Становници испитиваних насеља, Баточине и околних села говоре косовско-ресавским дијалектом (Вукићевић 1995: 24).⁹

Акцентуација је старија штокавска. Испитивани говор има троакцентски систем (˘˘˘). Краткосилазни акценат са крајњег слога повлачи се према почетку речи: Пџток, Преко пџток, Кџс пџток. У забележеној грађи краткосилазни акценат бележимо у свим позицијама осим на ултими: Добрџла, Љиљџна, Марџја, Бунарџна, Кривџја, Ливџде, Стражџвица, Лепџница, Славџљуб, Лџзница, Шџшковско. Предакцентатске дужине се добро чувају: Миџа Слободџнџв, Миџле Марџн, Вџра Жџркџва, Вџсџн сокџк, Вџсџно, Ћџкџн сокџк, Загрџно, рџскрџница, У Жџркџво. Дугосилазни акценат може стајати на свим слоговима: Слободџн, Миџле Марџн, Пџра Бџјн, Бранџк, Вџсџн сокџк, Јасџњџр, Тополџџр, Церџјџк, Шокотџн, Јовџнџка, Јасџње, Љџбе Будџмџкин, Стражџвџка, Ћџле, Гџле, Бџлџчино, Жџњџско, Лџжџник, Цџлџкиџки лџг.

Забележене су и неколике супстандардне форме на фонетском и морфолошком нивоу: Јеруга, Посполџарско/Паспаљарско, Мијџдрагџ, Ненаџ, Славџљубџ; Багрењџр, Владисљџево, Владисљџева бара; Вуканиџки извор, Диниџко, Динџкиџка водениџца, Јџфтиџко, Мрџцановиџко, Паџкиџки соџкаџ, Ристиџка бара, Рогоџка бара, Рогоџко вирџче, Цулџкиџки луг; Кџс пџток/Кџси пџток, Преко пџток, У забрани, У Шумари.

Ономастикон Лознице и Доње мале чини 282 назива. Забележено је нешто више антропонимијске грађе (146 имена) у односу на број микротопонима (136).

⁸ Једна породица Петровића има надимак Фушари.

⁹ Зоран Стојановић у књизи *Стојановићи у Бајочини* напомиње да је његов прадеда Тикомир чувао многе особине говора донете из Торлака. На пример, употребу енклитичких облика личних заменица: ги, гу.

Регистрована су три званична презимена, пет породичних надимака и једно секундарно презиме. Пописано је 76 личних имена, мушких 43, којима се именује 51 лице и женских 33 имена за именовање 41 особе. Од двадесетак личних надимака седамнаест се односи на мушкарце а само три на жене.¹⁰ Регистрован је скоро идентичан број мушких и женских хипокористика (21+20).¹¹

Антропонимија испитиваних места не разликује се битније од именована других крајева које покривају косовско-ресавски говори. Бележимо постојање старијих мушких личних имена: Душан, Живота, Животије, Миласав, старијих женских: Станица, Љубица, Љубинка, Јелика, Јованка, Видосава, Добрила; новијих мушких: Бојан, Зоран, Саша, Срђан, и новијих женских имена: Ана, Маја, Сузана, Тијана. Занемарљив је број мушких и женских личних имена страног порекла. Мушка: Никола, Александар, Андрија, Антоније, Марко, Петар, Стеван, Стефан и скоро сва су календарског порекла; и женска лична имена: Весна, Катарина, Ленче, Марија, Петронела.

Мушки двосложни хипокористици граде се помоћу форманта –а: Аца, Жоја, Мика, Млађа, Неђа, Пеђа, Саја, Слава, Зока, али забележени су и облици: Бранче, Драгче, Дракче, Маре, Љубе и хипокористик Ракац (од Радован).

Регистровани називи којима се именује: простор, географски објекти, воде и водени токови, настао је онимизацијом лексема антропонимског порекла и облицима апелативног порекла.

Једночлани микротопоними антропонимског порекла настали су од присвојних придева и суфикса –ов/-ев, -ин, -ски/-чки/-цки: Аврицко, Диницко, Мрцановицко; Адамово, Давидово Владисљево; Брзанско, Дрндарско, Крцалиско, Жуњско; Доброводички поток, Лаповачко поље; Васино, Загрино, Јездино.

¹⁰ Становници испитиваних насеља су досељеници из источне Србије па свака породица има поред званичног, службеног, презимена још и секундарно презиме или породични надимак: Бугари (Стојановићи, Петровићи), Црнци (Марковићи), Шоњци (Милошевићи), Паспаљари/Поспољари (Тасићи), Дрндари (Игњатовићи). Мушких, а нарочито женских личних надимака записано је мало јер их због њихове пејоративности информатори нерадо говоре. Међутим, сваки Лозничанин има неки лични надимак, а понеко има два или више надимака. Један надимак користи се приликом личног обраћања носиоцу: Чџа, Чџа, Чџек, Баја, Браца, а у њиховом одсуству употребљавају се пејоративни надимци типа: Ђока (зато што ваздан шиљи ђоку), Драган, Пиндош, Звездан, Баран (названи по именима коња и овнова), Милан Батабуца, Рајко Батабуцић (асоцијацијом на мушки полни орган), Јапанац, Кривошијан, Посерко, Зврнда, Карличар (пио крадом млеко на сламчицу из карлица у млеку), Шкопрда, Керемџа, Крџа, Шкопан, Буљунџ (превише радознао, све би да види), Нашиљенко.

¹¹ Са двадесет женских хипокористика именује се 21 особа, а са 21 мушким хипокористиком именује се 27 лица.

Неки једночлани називи настали су простом онимизацијом апелатива: Браник, Запис, Јеруга, Криваја, Ливаде, Чаирче, Шумари.

Двочлани називи настали су везом присвојни придев антропонимског порекла+апелатив: Весин сокак, Грбава ћуприја, Давидова воденица, Кузин багрењар, Мијин сокак, Томина њива.

У нашој грађи налазе се само два трочлана назива, хидроними: Извор више Вуканићи, Наш поток дол.

На испитиваном терену регистровано је двадесет и три једночлана и двочлана назива којима се именују стајаће и текуће воде: Лепеница, Бунарче, Бунарина, Изворче, Кладенче, Поток; Бренино вирче, Влајин вир, Наш поток, Синорски поток.¹²

Неки микропоними мотивисани су изгледом, обликом и квалитетом земљишта: Јеруга, Каскада, Новине, Криваја, Песак. Забележили смо два топонима зоонимског порекла: Зебица, Рибник и десетак назива мотивисаних лексемама фитонимског порекла: Борови, Букве, Лозница, Јасењар, Лужник, Церјак.

Етници: Лџничанин, Лџничанка; Доњомáлац, Доњомáлка; Бато-чи́нац, Баточинка.

Ктетици: лџнички, доњомáлски, баточински.

Информатори: Стојановић Петар 1931, Стојановић Зоран 1958, Марковић Петар 1925, Петровић Слава 1955, Тасић Војислав 1922, Игњатовић Милун 1930, Милошевић Богдан 1930.

АНТРОПОНИМИ

Презимена

Стојанџовић, свих деветнаест кућа Стојановића куће и окућнице имају у Лозници, у њеном старом насељу, на десној долињској страни реке Лепенице југоисточно од центра вароши.

Маркџовић, пет кућа Марковића живи у истом делу насеља где и Стојановићи.

Петрџовић, огранак су рода Стојановић и Марковић. После деобе узели су имања у насељу *Дџња мала* које се налази на левој страни Лепенице северозападно од општинског средишта.

¹² Хидроним *Синорски йоток* мотивисан је лексемом грчког порекла *синор* што значи граница, међа. Поток се налази на међи баточинске и рачанске катастарске општине. Бра-тољуб Клаић, *Велики рјечник сѣраних рјечи, израза и крајинца*, Загреб 1968.

Породични надимци

Бугарáши, в. Бугари.

Бўғари, надмик свих Стојановића, Марковића и Петровића који живе у насељима Лозница и Доња мала у Баточини.

Бўгарци, в. Бугари.

Мáрчићи, секундарно презиме Стојановића, Марковића и Петровића који су се из Торлака доселили у Баточину пре Карађорђево буне.

Фушари, надимак једне куће Петровића, братственика Марковића и Стојановића из Лознице код Баточине. Надимак су добили зато што су им преци били мајстори, ишли на фуш, рад после истека радног времена.

Црнци, породични надимак Марковића у Лозници. Надимак су добили по томе што су тамнопути и тамнокоси, а и вредни су и способни. Раде као Црнци.¹³

Мушка лична имена

Алекса́ндар x4 ^a	Душа́н	Мили́сав	Са́ша
Андре́ја	Жа́рко x2	Ми́лован	Сини́ша
Антóније	Жи́ван	Милу́тин	Срђа́н x2
Бóјан	Жи́вота	Мла́ден	Сла́ва
Брани́слав	Жи́вотије	Не́мања	Слави́ша
Бра́нко	Зла́тко	Не́над ^г	Славóљуб ^п x3
Дра́ган	Зóран	Нико́ла	Слободáн x2
Де́јан	И́ван	Но́вица	Стёван
Драги́ша	Љуби́ша	Пе́тар x2	Стёфан
Дра́шко	Ма́рко	Ради́ша	Фили́п
+Добрóсав	Ми́јодраг ^к x2	Ра́дован	

а. Мушко лично име Александар у говору мештана Лознице чује се у облику женског рода Александра.

¹³ Чуо сам једног од њих кад је рекао – Ра́димо ка црнци а уживамо ка белици.

Женска лична имена

Ѓана	Живана	Љубинка	Ружица
Биљана	Зорица x2	Љубица	Снежана
Вера x2	Ївана	Маја	Станка
Весна x2	Јелена	Младенка	Станица
Видосава	Јелика	Нагаша	Сузана
Гордана x3	Јованка	Маријана	Тијана
Гроздана	Катарина	Мйлица x2	
Добрила/Добрила	Ленче / Ленче	Петронела	
Добрица	Љиљана x2	Рада x2	

Мушки лични надимци

Аца Стојанов, Антоније, назван по оцу Стојану.

Бранче Црнац, Бранислав.

Жарко Бџин, по хипокористику Боја свог оца Богосава.

Жика Кйцко, наследио очев надимак.

Комуна, Зоран, надимак је наследио од оца који је јавно негодовао због чињенице да Баточина може да има општину, комуна, а Лапово не може.

Лола, надимак му мајка наденула у детињству.

Љубе Будимкин, надимак Љубише Стојановића.

Миле Марин, надимак добио по мајци Марији, Мари.

Мика Слободанов, назван по оцу Слободану.

Пера Бџин, надимак је добио по хипокористику оца Богдана званог Боја.

Пера Црнац, Сви Марковићи у Лозници имају надимак Црнци.

Пйде, Жикица, назван од миља, надимак носи од раног детињства.

Стеван Дучетов, надимак је добио по хипокористику Дуче свог оца Сретена.
Оца су му звали Сретен Дуче.

Тока, Славољуб, назван тако од милости у детињству.

Фапче, Слободан, зато што је возач професионалац. Радио је као приватни аутопревозник.

Чкаља, Миодраг, надимак добио асоцијацијом на познатог српског комичара због идентичног имена и презимена.

Шокотан, Слободан, назван од миља.

Женски лични надимци

Вера Жаркџва, зато што јој се супруг зове Жарко.

Јела Томјина, названа по свом покојном супругу Томиславу, Томи.

Гóца Ђцѝна, Гордана, названа хипористицима свог и очевог имена.

Мушки хипокористици

Ѐца (x3; Александар)	Жóја (Животије)	Неша (Ненад ^т)
Бóја (Богдан)	Жй̀кица (Живота)	Пéђа (Предраг)
Бр`анче (Бранислав)	Љўбе (Љубиша)	Пера (Петар)
Г`але (Драган)	М`аре (Марко)	Р`акац (Радован)
Гй̀ле (Драгиша)	Мй̀ка (Милутин)	С`аја (Слава)
Др`агче/Др`акче (Мијодраг)	Ми`ћа (x2; Миодраг, Милован)	Сл`ава (x 3; Славиша; Славољуб)
Тй̀ле (Срђан)	Мл`ађа (Младен)	
Жй̀ка (Живан)	Неђа (Ненад ^т)	

Женски хипокористици

Ѐнче (Аница)	Жй̀ле (Живадинка)	М`аја (Маријана)
Ѐнчи (Аница)	Зóра (Зорица)	Ми`ца (Милица)
Бй̀ба (Добрила)	Й`ва (Ивана)	Н`ела (Петронела)
Бй̀ља (Биљана)	Јела (Јелика)	Снежа (Снежана)
Вй̀тка (Вй̀досава)	К`аћа (Кагарина)	С`уза (Сузана)
Гóца (x2; Гордана)	Љй̀ља (Љиљана)	Тй̀на (Тијана)
Гр`озда (Гроздана)	Љўба (Љубица)	

ТОПОНИМИ

Ѐврй̀цко, њиве на тромеђи Лознице, Кијева и Доброводице.

Ѐдамово, њиве и ливаде на брежуљку више села.

Бачв`ана, башта и извор.

Белчино, њиве и ливаде, *й̀реко й̀ошток узбрго, й̀реко й̀уи, й̀у де манасй̀ир.*

Бор`ови, потез у Роготу.

Бранй̀к, њиве на благој коси према брду Стражевица.

Брз`анско, имања Лозничана у атару суседног села Брзана.

Бр`енино вй̀рче, један од вирова на Лепеници низводно од вароши. *Вй̀р ког м`ду н й̀ву.*

Буг`арски кр`ај, тако се некада називала Доња мала.

Бўкве, оранице на крају села према Кијеву.

Бунáрче, место на имању Жарка Стојановића на ком се налазио издубљен извор.

Бунари́на, извор код Јелине куће.

Вáсино, њиве у потезу Виногради.

Вêњак, колиба начињена од плота подигнута на пашњаку изван сеоског насеља.

Вéси́н сока́к, место у Лозници поред Рогота, у ком су подигнуте прве куће Стојановића.

Виногра́ди, њиве на којима су некада били виногради.

Владй́сљева ба́ра, земљиште на ком се налазила бара ископана за прикупљање кишнице. Користила је као појилиште за свиње.

Владй́сљево, в. Владисљева бара.

Влај́ин ви́р, простор око вира и вир на реци Лепеници близу куће *кожувара* код моста на путу према центру вароши. Име је добио по неком Влаји који се утопио на том месту.

Вла́шко, њиве супротно од потеза Шумари.

Вукáни́цки й́звор, в. Извор *више Вуканићи*.

Гòрња њ́ива, ливаде и шума.

Гòрње њ́иве, потез на размеђу Лознице и Доброводице у близини манастира *Христиа Сјаса* подигнутог утару села Доброводица.

Грбáва ћупри́ја, међа на крају села према Доброводици.

Дáвидова водени́ца, место на Лепеници на ком се некада налазила воденица.

Дáвидово, њиве код Бранкове викендице.

Деда Кòјйно, њива у близини потеза Шишковско.

Дидáнòво, обрадива земља, купљена одавно.

Димй́тријево, њиве поред Рогота.

Дй́ни́цко, земља која је купљена од Динића.

Дй́нки́цка водени́ца, воденица Динкића на Лепеници.

Доброводй́чки пòток, тече од Доброводице кроз Рогот и улива се у Лепеницу код мотела „Кошута“ недалеко од њеног ушћа у Мораву. Доброводички поток је лева притока Лепенице.

Дòјна ма́ла, део Баточине у којем живе следећи стариначки родови: Цалићи, Милановићи, Јефтићи, Петровићи, Милошевићи, Митићи, Танасијевићи.

Дòјна њ́ива, ливаде и багремова шума.

Дрндáрски сока́к, део Лознице на ком се налазе куће и окућнице рода Дрндарци.

Дрндáрско, имања Игњатовића.

Ђòкйно, њиве, окућнице.

Ђòкйн сока́к, део села у ком су куће Марковића.

Ђол, место на којем има воде и блата, у ком се за време летњих врућина купају и ваљају свиње.¹⁴

Ђурјино, њива у потезу Букве која је добијена заменом парцела са неким Ђуром Доброводичанином.

Ђрицка воденица, место на лепеници на ком је некада била воденица.

Ђуњско, њива на којој се налази језерце вештачки направљено за скупљање кишнице која се користила у летњем периоду за појење стоке и за заливање и неговање усева. Названа је по неком Ђуњи из Доброводице.
Биле њиве тѐм Станѝмиру Ђуњѝ.

Ђуњска бѝра, в. Ђуњско.

Забрѝни, њиве и ливаде.

Забрѝно, потез на сеоској међи према Доброводици.

Закѝрјево, њиве у власништву Игњатовића званих Дрндари.

Зѝпис, сеоско молитвиште на ком се налазила стара липа коју је пре неколико година спалио гром. Уместо ње засађен је *дѝѝѝ*.

Зѝбица, део Рогота на простору преко пута Мезулане.

Зѝркино, обрадива земља. *Кѝѝено од Зѝрке.*

Извор више Вукѝнићи, извор и простор око њега на Стражевици.

Изворче, извор на имању Милана Живковог.

Јасѝње, њиве поред лепенице. Нема јасенова.

Јасеѝар, потез у роготској шуми.

Јѝздѝно, њиве у потезу Букве.

Јерѝга, удолина на крају насељу на ком је било јама из којих је вађен угаљ. Јаме су урушене и затрпане земљом и шутом.¹⁵

Јѝфтѝцке рѝвине, потез на којем има великих јама насталих експлоатацијом песка.

Јѝфтѝцки крај, други назив за Доњу малу.

Јѝфтѝцко, њиве и плацеви у Криваји.

Јѝвѝна колиба, оранице у потезу Шумари.

Каскада, простор на делу тока реке Лепенице на ком су биле уставе.

Клѝденче, извор на имању Богдана Шоње Милошевића у близини потеза Виногради.

Кљѝч, њиве у равници поред Лепенице.

Код Влајне стругѝре, део Лознице поред некадашње жичаре којом је превожен камен са Стражевице у Баточину. Ту се налазила стругара Влаје Николића.

Код Лѝжника, в. Лужник.

¹⁴ Хидроним *Ђол* је настао онимизацијом турцизма *göl* којим се именује језеро, блато, каљуга, локва (Клаић 1968: 324).

¹⁵ Један од наших информатора, Милисав Стојановић, рођен 1934. године, рекао нам је да се сећа да је као дете из тих јама секиром копао угаљ.

Криваја, пространа равница на којој има нешто мало храстове шуме. Налази се на левој обали Лепенице. Некада су ту биле њиве и баште, а у последње време већи део Криваје је урбанизован и на њему је изграђено истоимено варошко насеље.

Криви вир, вир на Лепеници у Роготу.

Крчџина, ораница у потезу Шумари.

Крџалиско, њиве које су некад биле власништво Крџалића.

Кузџин багрењар, потез на падини Стражевице.

Кус пџток/Куси пџток, извире у подножју Стражевице, у *Момјровицко имање* и тече као бујица за време великих киша и у рано пролеће када се топи снег на Стражевици, тече према Тасићима и даље према Доброводичком потоку у Роготу.

Лаличка ћуприја, један од мостова на Лепеници.

Лаповачка кџса, обронци брда више Доње мале.

Лаповачки пџт, краћи пут од Баточине преко брда за Лапово.

Лаповачко пџље, обрадива земља у атару општине Лапово.

Лепџница, река Лепеница тече од Крагујевца према Баточини и у њеном атару улива се у Велику Мораву. Лепеница је лева притока Велике Мораве. Река често меандрира, њен данашњи ток дели Баточину на два неједнака дела. Већи део, две трећине Баточине, изграђен је на њеној левој обали.¹⁶

Ливаде, некада су били на том месту пашњаци. Сада се ту налазе плачеви и по која обрадива парцела мање површине.

Ливада, некада обрадива земља, сада део новог насеља подигнутог у Лозници између куће Србе Дрндара и Рогота поред пута Крагујевац–Београд.

Лџзница, некада село, данас једним делом и урбанизовано приградско насеље. Дели се на Нџву Лџзницу која се налази поред магистралног пута Крагујевац–Београд и на Лозницу (Стара Лозница) чији се атар простире 2–3 километра југоисточно од центра вароши по обронцима брда Стражевица. Лозница се граничи са Брзаном, Доброводицом, Кијевом, Турчином и Баточином. У Лозници живе бројни досељеници придшли после Другог светског рата са Косова и Метохије из Рашке области и стариначки родови: Стојановићи, Марковићи, Тасићи, Милошевићи, Миленковићи, Игњатовићи, Ристићи, Николићи, Цветковићи, Петровићи и други.

Лужник, потез на ком се некада налазио један стари храст лужник.

Лџкче, њиве и баште у потезу Криваја.

¹⁶ У основи хидронима Лепеница налази се прасловенски корен *lěp- чије је првобитно значење било, масна материја, лепљива земља, која се могла користити као материјал за лепљење или за производњу грнчарских производа. (Радић 2004: 161; Вукићевић 1995: 13)

- Ма̀ла Стражѐвица, место на ком се налазе мајдани из којих је вађен камен кречњак и лискун.
- Мезу̀ла̀на, простор око наплатне рампе, поред аутопута Београд–Ниш и локалних путева Крагујевац–Јагодина, Јагодина–Лапово.
- Ми́јин сока̀к, потез на ком се налазе имања и неколике куће и окућнице фамилије Тасић.
- Ми́тино, њиве.
- Ми́тички крај, део насеља Доња мала.
- Мла̀денов ви́р, место на Лепеници на ком је Младен Цветковић имао обореве свињске у време када су се свиње храниле жиром.
- Мрца̀новицко, потез на ком се налазе имања Марковића.
- Наш по̀ток до̀л, део сеоског атара.
- Ник̀о̀лићи, Део насеља Доња мала у којем се налазе куће Николића.
- Ник̀о̀лицки за̀бра̀ни, шума.
- Ни́чковско, земљиште чији су власници били Ничковићи, Цигани из вароши.
- Но̀ва Ло̀зница, в. Лозница.
- Но̀вине, њиве, пашњаци и шума на заравни брда на левој долиној страни Лепенице.
- Па̀кички сока̀к, део насеља на ком су се налазиле куће Пакића.
- Па̀нтино, њиве и виногради на коси према Стражевици.
- Паспа̀љари/Поспо̀љари, део Лознице у ком живе Николићи, Цветковићи, Тасићи, Ристићи и Вукојевићи.
- Паспа̀љарско/Поспо̀љарско бр̀до, потез на ком се налазе углавном имања Паспаљара.
- Пе́сак, обрадиво земљиште у потезу Новине.
- Пи́палови за̀бра̀ни, шума у власништву породице Тасић.
- Пљо̀шта, земљиште око ушћа Доброводичког потока у Лепеницу.
- По̀пдо̀в ви́рче, вир на Лепеници на којем су се деца купала. Налазио се иза цркве у старом току лепенице која је често меандрирала.
- По̀ток, потез на крају села према Доброводици и Кијеву.
- Преко по̀ток, долина на крају села према Доброводици.
- Ра̀скр̀сница, простор у близини кафане „Ловачки дом“ у Роготу.
- Ри́бник, њиве и ливаде.
- Ри́стицка ба̀ра, бара која је преуређена у рибањак.
- Ри́стицко, њиве и баште.
- Ро̀го̀цка ба̀ра, језерце које се налази дубоко у роготској шуми.
- Ро̀го̀цко ви́рче, в. Рогоцка бара.
- Ро̀сйно, извор и имање у потезу Поток.
- Селѐ̀нино, плацеви и њива која је припадала некој Селени која је касније продата Поповићима досељеним са Космета.

- Синџорски извор, веома издашан извор са најквалитетнијом водом за пиће у читавом крају.
- Синџорски пџток, отиче од Синорског извора и тече према Динкићима. Лева притока Лепенице.
- Стара Лџзница, део насеља удаљен 1–2 километра од аутопута Крагујевац–Баточина.
- Стојанчево, оринице Игњатовића поред њиве Пере Црнца.
- Стражевица, вођњаци и њиве на брду на ком се налази познати баточински каменолом.
- Стражевка, њива на Стражевици.
- Танасијевицко, потез на ком су имања Танасијевића.
- Томјина њива, земљиште у потезу Криваја.
- Топољар, потез у Роготу који је плански пошумљен тополом.
- Трле, пољана на којој су биле колибе за овце.
- У Жаркџво, њиве, обрадива земља.
- У зџбрџни, шума на крају села у којој има извора.
- У Танетово, зараван у близини куће Милуна Јоџића на ком се налазило гуџалиште.
- У Фушарево, део имања Петровића на ком се налазио рибњак.
- У Шумџри, в. Шумаре.
- Фушари, део Доње мале у којем живе Петровићи звани Фушари.
- Церјџк, обрадива земља која се налази преко пута Рогота.
- Цинџарска ледениџа, вртџче у камењару на Стражевици код жичаре из којих је узиман лед који је кафеџијама служио за расхлађивање јела и пића.
- Црвени брег, брдовита коса која се надодаје на Лаповачку косу. На његовим обронцима налази се Доња мала.
- Цулкиџки луг, њиве у Криваји.
- Чаирџче, обрадива земља на једној узвишици према Стражевици.
- Шавац, обрадива земља и утрина поред железничке пруге Крагујевац–Лапово. Земљиште је мочварно и пуно шеvara.
- Шишковско, обрадиво земљиште у потезу Криваја. Некада је припадало породици Шишковић из Лапова.
- Шџњци, део Лознице у којем се налазе куће Милошевића.
- Шумџри, њиве на брежуљку поред пута за Кијево и Доброводицу.
- Шумска кућа, шума у околини потеза Мезулана.

ЛИТЕРАТУРА

- Вукићевић, Милосав. 1995. *Говори крагујеваџке Лејенице*, Универзитет у Приштини, Приштина.

- Златановић, Момчило. 1998. *Речник говора јужне Србије*, Учитељски факултет, Врање.
- Јашовић, Голуб. 2007. *Микротопонимија околине Куришумлије* (Докторска дисертација), Косовска Митровица, Филозофски факултет.
- Јашовић, Голуб. 2010. „Топонимија фитонимског порекла у околини Куршумлије“. *Зборник радова Филозофског факултета*, Посебно издање поводом 50-годишњице оснивања Филозофског факултета посвећено проф. др Милосаву Вукићевићу, Филозофски факултет, Косовска Митровица.
- Клаић, Братољуб. 1968. *Велики рјечник сираних ријечи, израза и крајница*, приредио и допунио Жељко Клаић, Зора, Загреб.
- Радић, Јованка. 2004. „Топонимијски слојеви у јагодинском Поморављу“. *Животи и дело академика Павла Ивића*, Зборник радова са трећег међународног научног скупа, Суботица-Нови Сад-Београд, 159–171.
- Ракић-Милојковић, Софија. 1987. „Основне фонетске особине говора Доње Мутнице (код Параћина)“. *Прилози проучавању језика* 23, Институт за јужнословенске језике Филозофског факултета у Новом Саду, Нови Сад.
- Ћупић, Жељко. 2006. „Из ономастикона Звездана“, *Баштина* 20, Институт за српску културу, Приштина-Лепосавић 2006, 11–25.

Golub Jašović

ONOMASTIC OF LOZNICA AND DONJA MALA
NEAR BATOCINA

Summary

This paper is a contribution to a study of onomastic in two Batocina's suburbs Loznica and Donja mala. Batocina was built on the banks of Lepenica's lower course, 3km upstream from its confluence with Great Morava. We have registered Micro-toponyms of Loznica, the community which is situated on the right and a community of Donja mala on the left side of the Lepenica River. Both communities are 2 km away from Batocina's downtown. We have also registered toponyms that are situated outside of the previously mentioned communities. There are arable lands and forests which are owned by the families Stojanovic, Markovic and Petrovic whose parentage originates from Bulgarians and Marcic gentes.

Dictionary of anthroponomy has been made in which we classified: surnames, family nicknames, personal names of males and females, personal nicknames and also hypocoristics of males and females that belong to the inhabitants of these communities who have their origins in Bulgarian and Maricic families. These families emigrated to Sumadia from Eastern parts of Serbia after the Milos's revolt.

Key words: onomastic, anthroponomy, toponyms, Loznica, Donja mala, Batocina.

